

*Marga Niederer van Huizen
maakt kunstwerken met Thoolse klei*

**'Als ik hiermee
aan de slag ga,
ruik ik die zilte
lucht van vroeger'**

Marga graaft aan de Julianastraat in Tholen wat klei op. „Het bewerken hiervan is een hele klus. Maar ik vind het niet erg als er nog wat zand of een steentje in zit.”

Marga Niederer van Huizen groeide op in Tholen. Letterlijk in de Zeeuwse klei. En hoewel ze in de jaren daarna over de hele wereld zwierf en nu alweer bijna veertien jaar in Hilversum woont, is ze nog steeds bezig met die klei. Alleen nu als beeldend kunstenaar.

Ze was als kind veel buiten te vinden. Met een vriendinnetje in de kano op het water of al spelend met haar blote voeten door de slikken. „Ik kwam altijd onder de modder thuis”, lacht ze. Toen ze trouwde, verliet ze de Thoolse klei om de wereld rond te trekken. Haar man werkte voor General Electric Plastics werd onder andere in Singapore, Amerika, Engeland en Duitsland gestationeerd. In Singapore werd haar zoon geboren, in Amerika haar dochter.

Bijna veertien jaar geleden kwam het gezin terug naar Nederland. Naar Hilversum, want daar staat een internationale school en de kinderen waren gewend om naar zo'n school te gaan. En hoewel haar echtgenoot ook nog een tijd in Duitsland moest werken, besloot Marga in Hilversum te blijven. „Ik was

klaar met verhuizen. Ik wilde gewoon in Nederland blijven met de kinderen, dus reisde mijn man op en neer naar Duitsland. Nog steeds reist hij veel, al is dat nu door corona tijdelijk anders.”

Zeg eens aa

Marga was altijd al creatief bezig. Vooral met schilderen en pentekeningen, maar ze wilde ook graag beeldhouwen. Tijdens een cursus kleien merkte ze dat ze dat wel heel erg leuk vond. „Dus eigenlijk ben ik in de klei blijven hangen.” Ze deed een opleiding keramiek in Gouda om de fijne kneepjes van het vak te leren. Ze werkte met klei uit de winkel, totdat ze tijdens een cursus van de inmiddels overleden Sjoukje Hoymaayer (ja, de actrice van Zeg eens aa) hoorde vertellen over

klei die ze in Italië had opgegraven en mee naar huis genomen. „Dat vond ik meteen interessant dus heb ik gevraagd of ik wat van die klei mocht hebben. Kreeg ik mee in een jampotje.” Maar als geen ander wist Marga dat je voor klei niet naar Italië hoeft te gaan: „Die ligt hier in Tholen natuurlijk volop.” Dus ging ze experimenteren met klei uit Tholen. „Als ik aan de rand van een akker graaf, vindt de boer dat meestal geen probleem.”

In haar auto liggen altijd een schepje, rubber laarzen en een emmertje. Altijd handig als je onderweg een goed stukje klei tegenkomt. „En meestal ook een reservebroek. Ik ben al eens gevallen toen ik in de slikken aan het wandelen was, net voor ik naar een vergadering moest. Gelukkig hadden ze toen in een supermarkt een broek, maar voor de zekerheid neem ik nu meestal maar een extra exemplaar mee.” Ze haalt de klei overal vandaan. Uit de Beemster, van de Schelde en de IJssel: „Heel grappig, ik heb klei van drie locaties aan de IJssel en die zijn alle drie heel verschillend. Twee zijn rood, maar die van de locatie in het midden is heel licht, bijna geel. Klei van de Schelde bij Antwerpen heeft ook zo'n lichte kleur.”

Steentjes en klontjes

In haar atelier in Hilversum kijkt ze wat de klei doet als deze bewerkt en gebakken wordt. „Het is best intensief werk. Eerst haal ik de steentjes en worteltjes eruit, dan maal ik de klontjes fijn en gaat alles door een zeef. Zit er dan nog veel zand in, dan gaat het door een nog fijnere zeef. Maar dat is een heel werk hoor, dat doe ik liever niet. Bovendien mag er van mij best wat zand of een klein steentje in zitten. Dat is tenslotte puur natuur.” Daar zijn al haar kunstwerken op gebaseerd: de natuur. Ze haalt haar inspiratie on-

der andere uit paddenstoelen, koraal en natuurgebieden. „Misschien komt het omdat ik in de natuur ben opgegroeid. Ik ben nog steeds graag buiten. We hebben een boot, waarmee we door de Biesbos varen en we fietsen graag. Hilversum ligt in een prachtige omgeving, met mooie dorpjes, bossen, heide en polders.” Werken met de rode Thoolse klei is niet altijd makkelijk. Soms barst of scheurt de klei tijdens het bakken. „Daarom maak ik altijd eerst kleine schaaltes, om het uit te proberen.” Marga komt nog regelmatig naar Tholen. Niet alleen voor de klei, maar vooral omdat haar vader en zus er nog wonen. Ze heeft verder nog een broer in Hoogeveen en een zus in Steenwijk. In haar eigen woonplaats is overigens geen klei te vinden. „Daar heb je zandgrond. Nu ben ik dan ook bezig met zand, want daar kun je glas of glazuur van maken. Ook heel fascinerend.” Haar werk toont vaak heel fragiel. Zo maakt ze bijvoorbeeld een voor een de plaatjes, die onder de hoed van een paddenstoel zitten. „Dat moet je niet in één keer doen, daar word je knettergek van. Je hebt er echt heel veel geduld voor nodig.”

Zilte geur

Ze exposeert met haar werk in diverse galerieën. De eerstvolgende is van zaterdag tot en met 6 december in Den Haag. Verder geeft ze les, fotografeert ze en is ze ook gids. „Ik geef rondleidingen in het raadhuis van Hilversum, dat ontworpen is door de architect Dudok. Ook geef ik op scholen informatie over Dudok.” Bij dat alles doet ze ook nog een studie culturele wetenschappen. „Maar op het moment ligt dat even stil, het werd een beetje teveel. Al wil ik het binnenkort toch weer oppakken.” Haar beide kinderen hebben wel iets van haar passies meegekren-

gen. Haar dochter studeert architectuur in Delft en haar zoon geschiedenis in Utrecht, hij wil graag historische verhalen schrijven.

Met de Thoolse klei is Marga nog lang niet uitgewerkt. „Ik heb nog het plan om in alle Thoolse kernen eens klei te halen en dan te gaan kijken wat het verschil is. Weet je wat het fijnste is van de Thoolse klei? Als je ermee begint de werken, ruik je die lekkere, zilte geur. Dat rook ik vroeger ook altijd als ik de brug over kwam.”

Thoolse kunst in Markiezenhof

Zes van de veertien eigentijdse kunstwerken die zijn geselecteerd om in de Tuinzaal van het Markiezenhof in Bergen op Zoom getoond te worden, zijn van Thoolse origine. Naast twee werken van Victor van de Lande uit Sint-Annaland ook vier van Marcel van Tienen uit Tholen. Die laatste naam ontbrak in het artikel dat deze krant vorige week aan de expositie wijdde.

De veertien werken zijn door een jury geselecteerd uit de ruim honderd die kunstenaars instuurden voor de paralleltentoonstelling van kunstsociëteit Arsis (naast de expositie Koele Wateren met onder meer werken uit het Rijksmuseum). „Ik had vier schilderijen ingestuurd en die hangen nu alle vier in het Markiezenhof. Het is een hele eer”, zegt Van Tienen in een reactie. De titels van zijn werken zijn: Er is niets wat nog blijft deel 1 en deel 2, De zee geeft, en De zee neemt. De expositie in het Markiezenhof is tot en met 7 maart volgend jaar te zien.

‘Als je er een drolletje van kunt knippen, is het klei’

Natuurlijk weet ook Marga's zus Jacqueline van Os van Huizen van haar liefde voor Thoolse klei. „Zij woont in Strijenham. Belt ze me ineens op: ‘Marga, ze zijn hier op de Kettingdijk lekker diep aan het graven voor bedrading. Hoe weet ik nou of het klei is?’ Dus heb ik gezegd dat het, als je er met je hand een drolletje van kunt knippen, klei is. Bleef het even stil op de app. Toen kreeg ik: ‘Het is gelukt hoor, ik heb een drolletje. Zal ik wat klei voor je meenemen?’ Zo lief.” Jacqueline is overigens ook kunstenares, zij schildert hoofdzakelijk portretten.